

JÁTÉKTÉR

Racionálistól az irracionálisig a felcsúti Pancho Arénában

Szöveg:

Katona Vilmos

Építész:

**Dobrosi
Tamás**

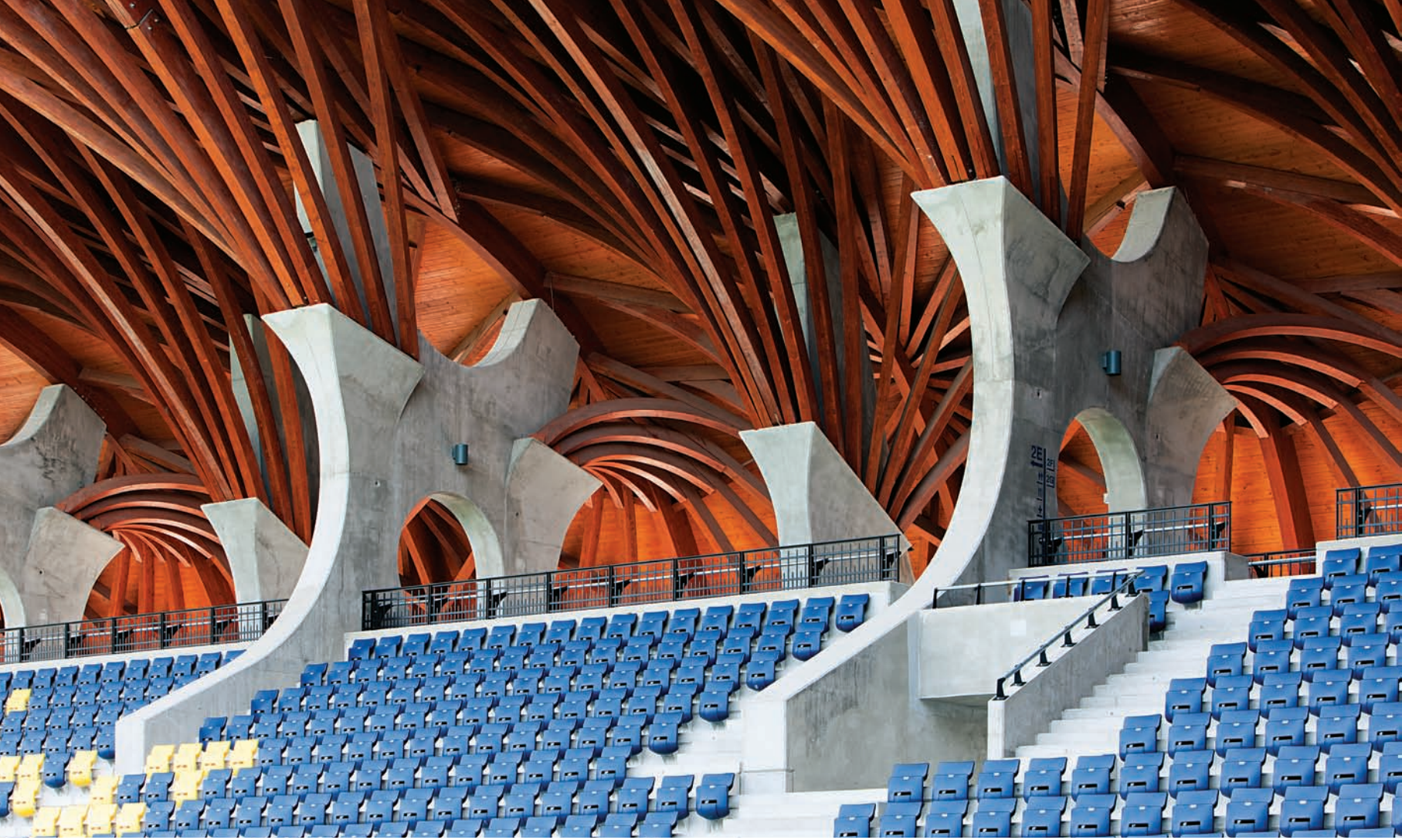
Fotó:

**Bujnovszky
Tamás**

FELCSÚT A BICSKEI JÁRÁS EZERNYOLCSZÁZNEGYVENEGY LELKET SZÁMLÁLÓ TELEPÜLÉSE, A VÁLI RÉGIÓ RÉSZÉ. A PETŐFI NYOMDOKAIN JÁRÓ KÖLTŐ, VAJDA JÁNOS LEGISMERTEBB KÖLTEMÉNYE E VIDÉKRŐL „A VAÁLI ERDŐBEN”. A VERSBEN MEGÉNEKELT IFJÚKORI ERDÉSZLAK ÉS ÁRNYAS IHAROS EMLÉKE: A FÖLDMŰVES HAGYOMÁNYÚ, ÚT MENTI KÖZSÉG MODERN POLISZOKRA SZABOTT BERUHÁZÁSSAL TELJESEDETT BE.

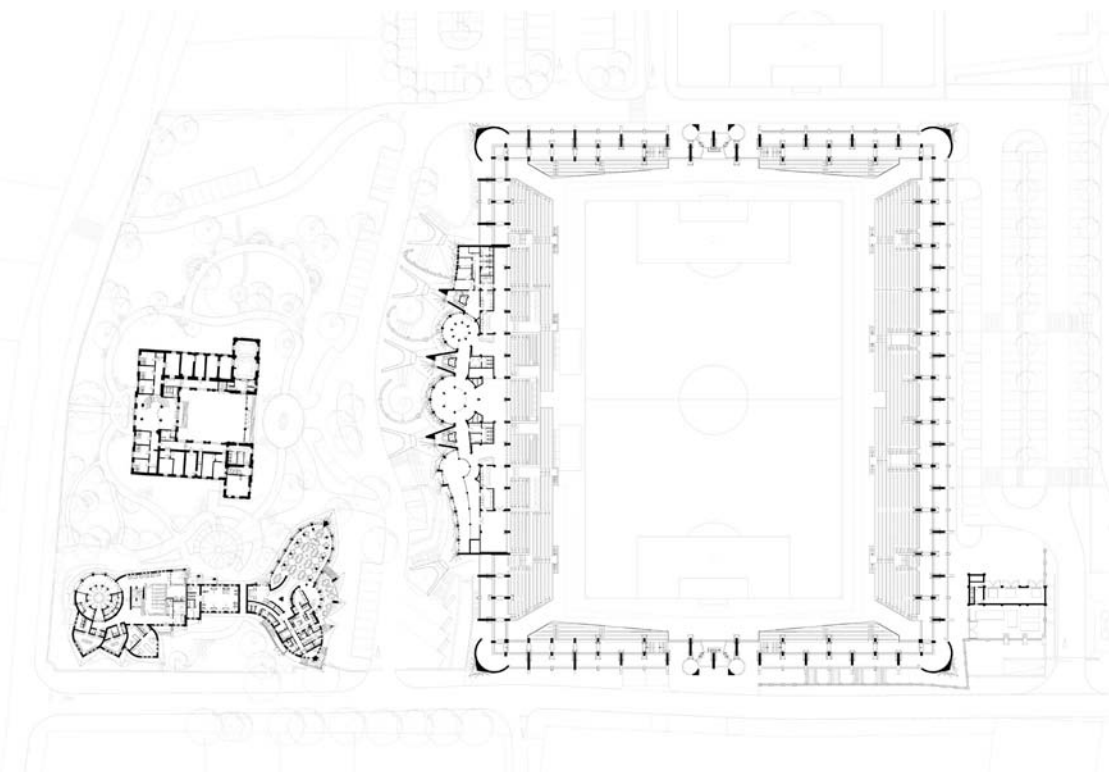

Lelátó vasbeton pillérek között

Aréna kiterjesztett szárnyakkal

Kétezer-hét április elsején, Puskás Ferenc (alias Pancho) nyolcvanadik születésnapján avatták fel a nemzeti sporthérosz nevét viselő, hazánk labdarúgó elitjének célirányos képzésére alapított Akadémiát. Az egyesületi rendszert felülíró nemzeti sportintézmény bentlakást és edzéssel összehangolt közoktatást biztosít. Az Akadémia Makovecz-tervek alapján átalakított vidéki kúriája, szakmai és orvosi centruma, folyóirat-szerkesztősége (*Four four two magazin – a szerk.*), és önálló televízió-csatornát ellátó infrastruktúrája túlmutat a vidéki település léptékén. Az együttes tőszomszédságában idén átadott, összesen háromezer-nyolcszáz fő befogadására méretezett „ministadion”, a korszerű könyvtár, múzeum és kutató-központ, valamint a Puskás Intézet terve urbánus beágyazottságot feltételez.

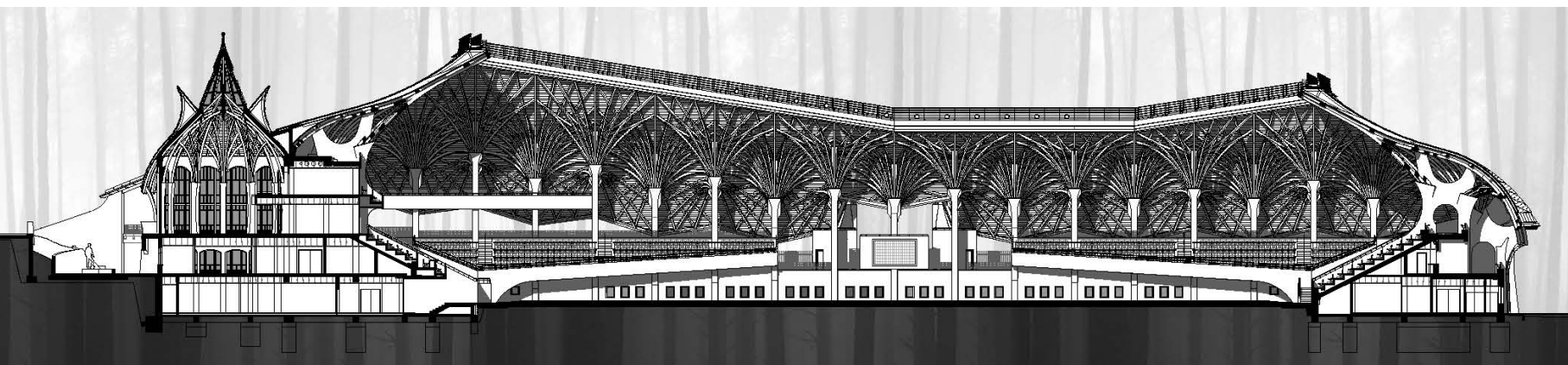
A magyar organikus mester, Makovecz Imre vázlatai után tervezett új aréna a munkaerő-ellátottság szempontjain túl vizuális-kontextuális kérdéseket is felvet. Ha a bentlakásos nevelés logikája az épület tágabb környezetére is érvényes, akkor Felcsútnak nemcsak a sportolás, hanem a sportturizmus összetett igényeit is ki kell szolgálnia, de a stadion még szabadtéri díszlet – olyan

Kilátás a skybox szintjéről

műtárgy, amely átalakítja környezetét, hogy megteremtse saját életszerű bővítményeit. Az utóbbi feladat súlyát növeli az önreferenciából építkező architektúra zártsága, az organikus építészet stílár kerete, amely – ha a piliscsabai Pázmáneum példáját tekintjük mértékadóknak – akadályokat gördít az építészeti folytonosság elé. E folytonosság pedig, amely a kulturális rétegek szélesebb körének, a hely adottságainak elfogadását állíthatná az idegenség helyébe, megkerülhetetlen az organikus programban is meghirdetett természetesség és szervesség megvalósulásához.

A stadion építészeti gesztusai immár nemcsak formálisan, a rávarrt metafizikai töltet többnyire szükségtelennek érzett médiumán keresztül érvényesülnek, hiszen az épület

kettős kódolású. A steineri eszmerendszerben járatlan felhasználók számára is olvasható például a tető által leadott intenzív jel. Az aréna alaprajzát körbefutó héj mélyen lelóg, a meszelt falakat szoknyaként fedi a község egyszintes házai felől. A közép-barna faszerkezetre fedő szürke pala, vörösréz esővíz-elvezetők és üstök a rusztikus tartóidomok fölött valóban közvetlenül, legalábbis népi dialektusban szólnak a vidék emberéhez. Bejárata felől az épület így szerényebb méreteket ölt, és csupán az árkádok közti átlátások, az itt-ott felsejlő csarnokhoz áttörést a valós lépték felmérésében. A Vál völgyébe szaladó út mentén a ház nő: a szabadtéri sportpályák felől már összetéveszthető egy „olimpiai stadionnal”.

A beruházás befejezetlensége és tendenciózussága itt is kidomborodik.

A Puskás Akadémia felőli homlokzat mögött sokszögletű zsi bongókkal megszakított közlekedő-fűzér húzódik. Ide is besugárzik a külső, szelíd felületek hatása. A vertikális térarányú, kifogástalan ács munkával koronázott helyiségek a lelátók előtti üvegezett térsorokba kötnek. Alvar Aalto ma is érvényes útmutatása tükröződik a szalonná bővülő közlekedőkben: a lelátókat éttermek, társalgók, másutt bérelhető rendezvényterem és skybox fogja körül. Az ornamentika azonban – amely a finn organikusoknál inkább a térplasztikában volt tevéleges – nem képes elsimítani a mellékterek hűvös racionalizmusát és a szobrászi enteriőrök közti konfliktust.

Átlátások, felsejlő mélység ►

Galériás közlekedő, út a „szalonokhoz” és lelátókhöz

Akadémia és polgári bejárat

„Olimpiastadion”, látvány a nádas felől

A rácsos kiosztású díszített álmennyezet, a süllyesztett öltözők, gyakorlótermek és médiaszobák baltával faragott arányai a kényseredettség benyomását keltik. Nem úgy a lelátó érett, nyers és robusztus, „boltozott” csarnoka, amely megeleveníti az erdővel övezett mitikus tisztás archetípusát. A játék kettős fronton zajlik: a pályán és a tudat anamnézisében. A küzdőtér nonfiguratív, látzóbeton és fa kompozíciója már levetette magáról a népi „sallangot”. Felhangzott a Goetheanum örömdódája.

Felelős építész tervező:

Dobrosi Tamás (Doparum Építész Kft.)

Építész munkatársak:

Arnóczki Imre Balázs, Szegedi Antal, Törekiné Bakó Krisztina, Király László, Vavrik Ferenc, Jóföldi Barna, Orbán Oszkár, Mikus Lídia, Kis-Simon Olivér, Dósa Papp Tamás

Belsőépítész tervező:

Snooper Zsuzsanna

Tervezés:

2012-2013

Kivitelezés:

2012-2014

Teljes alapterület:

16 200 m²

Befogadóképesség:

3800 fő

Bekerülési költség:

3,8 mrd Ft (beépített alapterületre vetítve 310,000 Ft/m²)